

občutljivem področju. Publikacija je nastala tudi v upanju, da bi pripomogla k boljšemu razumevanju problemov in izzivov pri judovsko-slovanskih stikih.

Drugi sestanek je bil leta 1993, nosil je naslov Biblija in vzhodnoslovanska kultura v času od 9. - 20. stoletja (The Bible and East Slavic Culture of the Xth - XXth Centuries). Tema tega zasedanja je bila poseben izziv, saj naj bi na vzhodu vladalo 70 let antireligiozno in tudi antisemitsko vzdušje. Avtorji so spregovorili o bibličnih tekstih v času od 15. do konca 19. stoletja. Drug problem, s katerim so se spopadli, je bil prikaz tisočletne judovske diaspore med Slovani. Razprave so izšle v drugem zvezku serije *Jews and Slavs*, ki nosi naslov *The Bible in a Thousand Years of Russian Literature*. Ta zvezek je izšel v Jeruzalemu leta 1994. Kot v prvem zvezku je tudi tokrat najprej na vrsti del, ki govori o Bibliji v slovanskem svetu (The Bible in the Slavic World). O tem vprašanju je spregovorilo sedem avtorjev iz Švedske, Grčije, Češke, Poljske in Rusije. V drugem delu, ki ima naslov *Judovsko-slovanski literarni stiki* (Jewish-Slavic Literary Contacts), pa je 14 avtorjev iz Izraela, Rusije, Poljske, ZDA, Francije, Ukrajine, Madžarske in Italije spregovorilo o tej problematiki v času od 18. do 20. stoletja.

Leta 1995 sta izšla dva zvezka zbirke. V enem so strokovnjaki iz Izraela, Rusije, Bolgarije, Grčije, Italije, Poljske in Francije spregovorili o judovskih starožitnostih. Ta zvezek je posvečen 90-letnici rojstva prof. Moshe Altbauerja. Tokrat se izjemoma niso držali že tradicionalne razdelitve, saj je ves zvezek posvečen Bibliji in njenemu prevajanju v starejših obdobjih v slovanskem prostoru, predvsem v Rusiji, Ukrajini in na Poljskem. Ta drugi zvezek, ki je izšel tega leta, nosi naslov *Judeo-Slavic Interaction in the Modern Period*, in govori o judovsko-slovanskih medsebojnih vplivih v modernem času. V prvem delu je svoje poglede na to problematiko predstavilo šest strokovnjakov iz Poljske, ZDA in Rusije. V drugem delu pa so o tem vprašanju spregovorili strokovnjaki iz Izraela. Te referate je pripevalo enajst poznavalcev iz Jeruzalema, Tel Aviva in Haife. Oba zvezka sta izšla v Jeruzalemu leta 1995.

Na naslednji konferenci so se posvetili odnosu med Judi in Ukrajinci. Zvezek z naslovom *Jews and Ukrainians* je izšel v Jeruzalemu 1996. Tokrat so najprej spregovorili o Bibliji v ukrajinski literaturi. O tej temi je govorilo trinajst strokovnjakov iz Izraela, Ukrajine, Nemčije in Poljske. V drugem delu pa so razpravljali o judovsko-ukrajinskih kulturnih stikih. V tem delu pa je sodelovalo deset avtorjev iz Izraela in Ukrajine. Zbornik tega zasedanja je izšel v Jeruzalemu leta 1996 in je zadnji v seriji *Jews and Slavs*, ki je nastajal pod pokroviteljstvom treh akademij znanosti, izraelske, ruske in ukrajinske. Teksti vseh zvezkov so pisani v angleškem in ruskem jeziku, zadnji v ukrajinskem. Serijo so izdajali The Israel Academy of Sciences and Humanities, The Hebrew University of Jerusalem, The Department of

Russian and Slavic Studies, The Centre for the Study of Slavic Language and Literature, The Slavonic Bible Foundation (Russian Academy of Sciences). Pri zadnjem zvezku je sodelovala še ukrajinska Akademija znanosti.

Aleksej Kalc

ARCHIVI AUTOBIOGRAFICI IN EUROPA. TRADIZIONI E PROSPETTIVE A CONFRONTO.

Rovereto, 30.-31. januarja 1998.

V dneh 30. in 31. januarja 1998 je bilo v Roveretu mednarodno znanstveno srečanje na temo avtobiografskih arhivov oziroma arhivov t.i. ljudskega pisanja, ki ga je priredila Federazione Archivi della scrittura popolare. To je bilo že osmo zaporedno letno srečanje o tovrstni problematiki v tem trentinskem mestecu, kjer je v 80. letih skupina zgodovinarjev in drugih strokovnjakov opravila pionirsko delo za znanstveno ovrednotenje t.i. sive dokumentacije in ob sodelovanju Italijanskega zgodovinskega vojnega muzeja iz Rovereta ter Zgodovinskega muzeja v Trentu ustanovila v okviru slednjega Arhiv ljudskega pisanja (Archivio della scrittura popolare). Arhiv, ki s kapilarnim terenskim delom in drugimi oblikami zbiranja pridobiva novo in novo gradivo, ter skupina okrog njega sta tako postala osrednje italijansko središče za zbiranje in preučevanje pisem, dnevnikov, pisnih pričevanj in sploh pisne dokumentacije, ki jo je proizvedla roka preprostega, malega človeka in ki tvori danes (kljub še vedno ne povsem izkoreninjeni skepsi nekaterih akademskih krogov) nepogrešljivo sredstvo za preučevanje zgodovine "od spodaj". Sadovi tega dela so vidni tudi v številnih objavah najbolj reprezentativnega gradiva in študijah najrazličnejše tematike (od vojne in šolstva do izseljevanja, raznih vidikov socialne zgodovine, predvsem problematike epohalnih tranzicij, miselnostnih sprememb, kulturnega šoka, družbenih odnosov, ne nazadnje pa seveda tudi problematike pismenosti, sociolingvističnih vprašanj in podobno).

Z letošnjim posvetom so organizatorji želeli napraviti nekakšen obračun opravljenega dela na področju zbiranja gradiva ljudskega pisanja v Italiji, kjer so v zadnjem desetletju zrasla še druga podobna središča, kot tudi drugod po Evropi, in dati pobudo za ustanovitev mednarodnega združenja tovrstnih arhivskih ustanov. Namen združevanja pa ne izvira iz težnje po poenotenju, ampak po boljšem medsebojnem poznavanju posameznih središč in stvarnosti, ki imajo zaradi bolj ali manj spontanega nastanka (navadno izven okvirov uradne arhivistike in akademskega sveta) zelo različne historiate in so razvile različne metode zbiranja, obravnave in uporabe gradiva, v skladu pač z zanimanji in formacijo ustanoviteljev ter cilji, ki so si jih ti zadali.

Prvi dan simpozija je bil posvečen predstavitvi pomembnejših središč in pregledu njihovega gradiva. Predstavljeni so bili: izkušnje v nemškem in avstrijskem prostoru, italijanski dnevniški arhiv v Pieve Santo Stefano, kjer je zbranih več kot 3.500 avtobiografij iz vse Italije, zbiranje in preučevanje avtobiografskih materialov na Norveškem, središče za dokumentacijo vsakdanjega življenja na univerzi Sussex v Brightonu, avtobiografski arhivi v Franciji, arhiv ljudskega pisanja v Trentu in nazadnje še delovanje na Finskem. Govor je bil o organizacijskih vidikih tovrstnih arhivov, o načinih pridobivanja gradiva ter spodbujanja k ustvarjanju ljudske pisne dokumentacije kot tudi o etičnih problemih in posebnem odnosu, ki se pri tem delu vzpostavlja med avtorji dokumentacije in zbiralci le-te. Drugi dan so bili na vrsti teoretični in metodološki posegi, ki so obravnavali uporabnost sive dokumentacije z vidika posameznih strok (atropologije, zgodovine, jezikoslovja in literature), in okrogla miza o napredovanju študijskih prizadevanj na področju ljudskega pisanja.

Naša navzočnost na simpoziju je bila spoznavnega značaja, v skladu z zamislijo o sistematičnejšem zbiranju tovrstnega gradiva tudi pri nas in o ustanovitvi primorskega (tudi zamejskega) arhiva ljudskega pisanja. Z njim bi prispevali k ohranitvi in ovrednotenju dokumentacije, ki zaradi zasebnosti uhaja kontroli uradnih arhivskih ustanov in se zaradi tega pogostokrat izgublja. Predvsem pa bi na ta način spodbudili razvoj v našem zgodovinopisju še premalo uveljavljenih študijskih smeri, kot so preučevanje miselnosti in subjektivnih odnosov do zgodovinskega dogajanja. To gradivo je torej lahko zelo koristno pri izčiščevanju podobe o naši preteklosti, prav posebno vrednost pa lahko ima za razumevanje zgodovine in vsestranske stvarnosti slovenskega obmejnega in zamejskega prostora. Dovolj je, da pomislimo na problematiko etničnega oziroma narodnega in kulturnega značaja, ki je tako globoko zaznamovala primorsko življenje in izbire skupnosti ter posameznikov. Še prej pa na dejstvo, da so bili Slovenci (in Hrvati) pod fašizmom dolgo prisiljeni k vsestranskemu molku in da ostajajo potemtakem dokumenti ljudskega pisanja s svojimi intimnimi vsebinami in ustna pričevanja največkrat edini in vsekakor najbolj neposredni pričevalci doživljanja tistega časa.

Maja Illich

PETI MEDITERANSKO ETNOLOŠKI POLETNI SIMPOZIJ V PIRANU, 14. 9. do 18. 9. 1998.

Maona je ime za vrsto čolnov, ki so stoletja rezali valove v jadranskih pristaniščih. Z njimi so mornarji z vseh strani sveta prinašali novice in opisovali domačinom lepote tujih krajev. Letos so prišli iz vseh koncev Evrope priznani in uveljavljeni strokovnjaki, pred-

stavniki različnih univerz in inštitutov na znanstveni simpozij v Piran, natančneje v klub Maona, najodmevnejši mednarodni projekt slovenske etnologije in antropologije. S seboj so prinesli aktualne navosti v stroki in primerjali dosežke med seboj.

Na letošnjem petem, jubilejnem simpoziju je sodelovalo okoli 60 udeleženk in udeležencev, med njimi vrsta uglednih domačih in tujih znanstvenikov: iz Slovenije Borut Telban in Milan Bufon, iz Hrvaške Lidija Nikočević in Lada Čale Feldman, iz Avstrije Gabriele Rasuly-Paleczek, Olaf Bockhorn in Jana Salat, iz Nemčije Heidrun Friesse, iz Švice Pierre Centlivres, iz Izraela Dan Rabinowitz in iz Velike Britanije Nigel Rapport. Na simpoziju so sodelovali tudi dodiplomski in podiplomski študentje z ljubljanske Filozofske fakultete (oddelek za etnologijo in oddelek sociologije kulture), Fakultete za podiplomski humanistični študij (ISH) ter podiplomski študentje s tujih univerz, ki so jih s seboj pripeljali povabljeni predavatelji.

Našteti strokovnjaki so v petih delovnih dneh v referatih predstavili svoje raziskovalno delo. Dopoldan so po dva ali trije predavali o določeni tematiki, nato pa se je razživila burna diskusija med udeleženci simpozija. Popoldanske delavnice, ki so se navezovalе na določeno temo, so bile namenjene predvsem študentom.

V ponedeljek, 14. septembra je 5. Mediteransko etnološki simpozij odprl red. prof. dr. Zmago Šmitek z oddelka za etnologijo Filozofske fakultete v Ljubljani, ki je tudi ostal odgovorni povezovalac tisti dan na temo: Srednjezhodne etnografije. Slišali smo dva referata: 1. *Tribe and State: the Afghan and Central Asian Example* (Gabriele Rasuly-Paleczek), v katerem je tekla beseda o odnosu med državo in plemenom. Poudarek je bil na različnih oblikah organiziranja plemena nasproti močni državi oz. njegovih strategijah preživetja: kakšna hierarhija vlada v samem plemenu (dominanca starejših nad mlajšimi), kdo lahko postane vodja plemena (karizma in starost) v Afganistanu ...

2. Drugi referat na to temo je imel naslov *Violence in the Afghan Conflict and Fieldwork in Crisis Situations*. Pierre Centlivres nas je v njem poučil, kaj mislimo s tem, ko govorimo o "nasilju" (vsakdanji izkušnji) v Afganistanu, kakšno je terensko delo v takih situacijah ...

Popoldanski delavnici je sledila uradna otvoritev z bankeom, ki so jo pospremili domači istrski muzikanti.

V torek, 15. septembra je Elke-Nicole Kappus vodila diskusijo na temo Nacionalno in transnacionalno. Slišali smo dva referata. 1. Olaf Bockhorn se je v prispevku *Who Benefits from Ethnicity?* spraševal o koristnosti in uporabnosti pojma "etnijska". Menil je, da ni enotne definicije tega pojma, ki bi ga prav lahko zamenjali s pojmom "kultura". Udeleženci simpozija so mu s številnimi argumenti ugovarjali, češ da je sam pojem popularen, razširjen po celem svetu, uveljavljen ...

2. Dan Rabinowitz se je z referatom *Nationalism and*